

43-NGÔI TRONG NHÀ ĐANG CÓ ĂN²⁷⁰

A. DUYÊN KHỞI

Một thời Đức Phật ở trong vườn Cấp-cô-độc, rừng cây Kỳ-đà tại nước Xá-vệ. Bấy giờ, Tôn giả Ca-lưu-đà-di, khi còn ở đời quen thân với người vợ của ông bạn bạch y. Bà ấy tên là Trai, có nhan sắc đẹp xinh đẹp. Ca-lưu-đà-di cũng có tướng mạo đẹp đẽ. Khi ấy Ca-lưu-đà-di để ý đến Trai ưu-bà-tư. Trai ưu-bà-tư cũng để ý đến Ca-lưu-đà-di.

Hôm ấy đến giờ khát thực Ca-lưu-đà-di khoác y, bưng bát, đến nhà Trai ưu-bà-tư, an tọa nơi chỗ ngồi. Trong lúc ấy, Trai ưu-bà-tư tắm rửa trang điểm thân hình, phu chủ hết lòng yêu kính, nên không bao giờ rời nhau.

Phu chủ hỏi Ca-lưu-đà-di:

- Ông cần gì?

Ca-lưu-đà-di trả lời:

- Tôi cần thức ăn.

Người chồng liền bảo vợ đem thức ăn cho. Như lời nói của chồng, bà vợ đem thức ăn trao cho Ca-lưu-đà-di. Ca-lưu-đà-di ăn xong, vẫn ngồi một chỗ không đi. Người chồng hỏi Ca-lưu-đà-di:

- Vừa rồi ông nói cần thức ăn. Đã ăn rồi, sao không đi?

265. Biên phòng 邊房. Thập tụng: Tăng phường 僧坊.

266. Cf. Ngũ phần.

267. Ngũ phần: Không có. Tăng kỳ, Ba-dật-đề 54; Thập tụng, Căn bản: 42. Pali, Păc. 4>.

Khi ấy, Trai ưu-bà-tư ra dấu hiệu khiến Ca-lưu-đà-di dừng đi. Phu chủ của bà nổi giận nói với Ca-lưu-đà-di:

- Tỳ-kheo làm trở ngại việc của ta.²⁷¹ Nói cần ăn, cho ăn rồi, sao không đi. Lại muốn làm gì đây? Tôi giao nhà cho ông mà đi. Ở lại đó, muốn làm gì thì làm!

Người chồng giận, nói như vậy, rồi bỏ nhà ra đi.

Vào Bấy giờ, có Tỳ-kheo khát thực vừa đến nhà đó, nghe như vậy, hiềm trách Ca-lưu-đà-di:

- Tại sao thầy lại ngồi lì tại nhà đang có thức ăn ?

Tỳ-kheo khát thực ra khỏi thành Xá-vệ, về đến trong Tăng-già-lam, đem nhân duyên này bạch đầy đủ với các Tỳ-kheo. Trong đó có vị thiếu dục tri túc, sống hạnh đầu đà, ưa học giới, biết tầm quý, hiềm trách Ca-lưu-đà-di:

- Tại sao thầy lại ngồi lì tại nhà đang có thức ăn?²⁷²

Bấy giờ, các Tỳ-kheo đến chỗ Đức Thế Tôn, đánh lễ dưới chân Phật, rồi ngồi qua một bên, đem nhân duyên này bạch lên Đức Thế Tôn một cách đầy đủ. Đức Thế Tôn vì nhân duyên này tập hợp Tăng Tỳ-kheo. Biết mà Ngài vẫn hỏi Ca-lưu-đà-di:

- Thật sự ông có ngồi yên tại nhà đang có thức ăn?

Ca-lưu-đà-di thưa:

- Bạch Đức Thế Tôn, có thật như vậy.

Đức Thế Tôn dùng vô số phương tiện quở trách Ca-lưu-đà-di:

- Việc ông làm là sai quấy, chẳng phải oai nghi, chẳng phải pháp Sa-môn, chẳng phải tịnh hạnh, chẳng phải hạnh tùy thuận, làm điều không nên làm. Tại sao ông lại ngồi yên nơi nhà cho ăn có của quý?

Đức Thế Tôn dùng vô số phương tiện quở trách Ca-lưu-đà-di rồi, bảo các Tỳ-kheo:

- Kẻ ngu si này, là nơi trồng nhiều giống hữu lậu, là kẻ phạm giới này ban đầu. Từ nay về sau, Ta vì các Tỳ-kheo kiết giới, gồm mười cú nghĩa, cho đến câu chánh pháp tồn tại lâu dài.

Muốn nói giới nên nói như vậy: *Tỳ-kheo nào, tại nhà có thức ăn*²⁷³

271. Duyên khởi theo Thập tụng và Căn bản: Người chồng đang có dục tâm với vợ nhưng bị Tỳ-kheo ngồi lì gây trở ngại. Chi tiết này giải thích từ hữu thực gia: Gia đình đang hưởng thọ dục lạc.

272. Thực gia 食家; xem giải thích sau.

273. Thực gia 食家. Thập tụng: Hữu thực gia 有食家; giải thích: Người nữ là thức ăn của người nam. Căn bản: Tri hữu thực gia 知有食家, biết trong nhà nam nữ đang có dục tâm với nhau. Pali: Sabhojana, giải thích: Nhà có nam và nữ; nam nữ đang có dục tâm với nhau (ubho avītarāgā).

có vật báu²⁷⁴, mà cố nán ngôi, Ba-dật-đề.

A. GIỚI TƯỚNG

Tỳ-kheo: Nghĩa như trên.

Thức ăn: Nam dùng nữ làm thức ăn, nữ dùng nam làm thức ăn, cho nên gọi là thức ăn.

Nhà: Như trên đã nói.

Vật báu: Xa cừ, mã não, chân châu, hổ phách, kim ngân.

Nếu Tỳ-kheo tại nhà có thức ăn, có vật báu, duỗi cánh tay mà đung cánh cửa thì được ngôi. Nếu Tỳ-kheo nơi nhà có thức ăn có vật báu mà cố nán ngôi, Ba-dật-đề. Mù mà không điếc, Đột-kiết-la. Điếc mà không mù, cũng Đột-kiết-la. Đứng mà không ngôi, Đột-kiết-la.

Tỳ-kheo-ni, Ba-dật-đề. Thức xoa ma ni, Sa-di, Sa-di-ni, Đột-kiết-la. Đó gọi là phạm.

Sự không phạm: Nếu vào trong nhà ăn có vật báu, ngôi duỗi cánh tay ra đung cửa; hoặc có hai Tỳ-kheo làm bạn; hoặc có người quen; hoặc có người khách ở chỗ đó mà không mù không điếc, không điếc không mù; hoặc đi ngang qua mà không đứng lại; hoặc bất ngờ bệnh phát té xuống đất; hoặc bị thế lực bắt; hoặc bị trói nhốt; hoặc mạng nạn, phạm hạnh nạn; thủy đều không phạm.

Người không phạm: Phạm lần đầu tiên khi chưa chế giới, si cuồng, loạn tâm, thống não, bức bách.